

Allmän studieplan för

Utbildning på forskarnivå i språkdidaktik

Doctoral Programme in Language Education

Föreskrifter rörande utbildning på forskarnivå återfinns i högskolelagen (SFS 1992:1434) och i högskoleförordningen (HF; SFS 1998:1003) kapitlen 6 och 7. Antagningsordning för utbildning på forskarnivå har fastställts av universitetsstyrelsen 2011-02-16 och föreskrifter för utbildning på forskarnivå för Stockholms universitet har beslutats av rektor 2010-12-16. Föreskrifter och riktlinjer avseende utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitets humanistiska fakultet har fastställts av Humanistiska fakultetsnämnden vid sammanträde 2007-03-13, och reviderats 2010-04-21 och 2011-03-15.

1 Beslut

Denna allmänna studieplan för utbildning på forskarnivå i språkdidaktik är fastställd av humanistiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet 2011-03-15. Den ersätter tidigare allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i utbildningsvetenskap med inriktning mot språk och språkutveckling, fastställd av Lärarutbildningsnämnden vid Stockholms universitet 2008-05-14.

Studieplanen gäller fr o m 2011-03-15.

Den som före 2011-03-15 påbörjat sin forskarutbildning i utbildningsvetenskap med inriktning mot språk och språkutveckling har rätt att fullfölja studierna enligt den planen, dock under beaktande av föreskrifterna i HF och fakultetens riktlinjer.

Utbildning på forskarnivå i språkdidaktik ges i den omfattning tillgängliga resurser medger.

2 Utbildningens mål

För *doktorsexamen* skall doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika

- forskningsområdets metoder i synnerhet.
- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
 - visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
 - med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
 - visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
 - visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
 - visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande,
 - visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
 - visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

För *licentiatexamen* skall doktoranden:

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.
- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.
- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

3 Behörighetsvillkor och förkunskapskrav

Behörig att antas till utbildning på forskarnivå är den som uppfyller dels villkor för grundläggande behörighet, dels villkor för särskild behörighet. Vidare krävs att sökanden bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att klara utbildningen.

3.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet att antas till utbildning på forskarnivå har den som avlagt examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 på avancerad nivå, eller på annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Den som före den 1 juli 2007 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till forskarutbildning, skall även därefter anses ha grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå, dock längst till utgången av juni 2015.

Om det föreligger särskilda skäl får humanistiska fakultetsnämnden för enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet.

3.2 Särskild behörighet

Särskilt behörighet att antas till forskarutbildning i språkdidaktik har den som med godkänt resultat genomgått en examensgrundande kurs på avancerad nivå om 30 hp i språk, språkdidaktik eller, som har lärarexamen i svenska, svenska som andraspråk, engelska eller moderna språk.

Behörighetskraven kan uppfyllas även av den som inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kompetens.

4 Antagning, urval

Beslut om antagning av sökande till utbildning på forskarnivå till doktorsexamen i språkdidaktik fattas av institutionsstyrelsen vid Institutionen för språkdidaktik. Institutionsstyrelsen får till utbildning på forskarnivå i språkdidaktik endast anta sökande som anställs som doktorand eller som beviljas utbildningsbidrag för doktorander. Institutionsstyrelsen kan ej vidaredelegera beslut om antagning. Sökande med egen studiefinansiering samt sökande till utbildning på forskarnivå om 120 hp som avslutas med licentiatexamen antas av humanistiska fakultetsnämnden. Om det efter antagning av doktorand med annan finansiering visar sig att nämndens bedömning slår fel har institutionen och dess styrelse ansvaret för att ordnad finansiering kan upprätthållas under hela utbildningstiden.

Grunden för urval bland sökande som kan antas till utbildning på forskarnivå i språkdidaktik är graden av förmåga att tillgodogöra sig sådan utbildning. Urval görs av institutionsstyrelsen. Urvalet görs på basis av följande kriterier:

I. TIDIGARE MERITER

1. Utbildning i allmänhet.

Bedömning av såväl djup som bredd i tidigare utbildning.

2. Vetenskaplig produktion.

På basis av examensarbeten från grund- och avancerad nivå samt i förekommande fall annan skriftlig vetenskaplig produktion bedöms den sökandes förmåga att tillgodogöra sig utbildningen enligt följande bedömningskriterier:

- Kritisk förmåga
- Analytisk förmåga
- Kreativitet
- Självständighet

Vid bedömningen skall också tidsaspekten beaktas; d v s i vilken utsträckning den sökande har visat förmåga att utföra sina tidigare vetenskapliga uppgifter inom givna tidsramar. Dessutom görs, utifrån en jämförelse av de vetenskapliga alstren, en bedömning av den sökandes vetenskapliga utveckling.

II. FORSKNINGSPLAN

I samband med ansökan skall sökanden kort redogöra för sitt tänkta forskningsområde. Redogörelsen skall innehålla problemformulering/ar och en skiss över genomförandet av forskningsarbetet. Planen bedöms med avseende på

- Relevans
- Originalitet
- Genomförbarhet inom given tidsram (d v s under en period motsvarande fyra års utbildning på heltid)

III. SAMARBETSFÖRMÅGA

Den sökandes förmåga till samarbete bedöms utifrån t ex referenser, intyg eller intervjuer.

5 Utbildningens innehåll och uppläggning

5.1 Allmänt

Utbildningen planläggs så, att studierna för att uppnå doktorexamen kräver fyra läsår för den som på heltid ägnar sig åt egen utbildning på forskarnivå. Studierna omfattar 240 högskolepoäng. Utbildningen består av en kursdel om 90 högskolepoäng och en avhandlingsdel om 150 högskolepoäng.

Studietiden för att uppnå licentiatexamen är två års heltidsstudier och omfattar 120 högskolepoäng. Utbildningen består av en kursdel om 45 högskolepoäng och en avhandlingsdel om 75 högskolepoäng.

Utbildningen planläggs så, att studierna kräver fyra läsår för studerande som på heltid ägnar sig åt egen utbildning på forskarnivå. Därvid förutsätts att doktoranden dels ägnar sig helt åt studierna, dels utnyttjar undervisningen och handledningen effektivt.

För deltidsdoktorand förlängs studietiden i proportion till den minskade studieintensiteten.

5.2 Individuella studieplaner

Individuella studieplaner, fastställda av institutionsstyrelsen, skall finnas för samtliga aktiva doktorander i språkdidaktik. Vid upprättande och hantering av de individuella studieplanerna skall institutionsstyrelsen följa dels de bestämmelser som finns inskrivna i HF 6 kap 29 §, dels de tillämpningsföreskrifter som finns i Föreskrifter och riktlinjer avseende utbildning på forskarnivå vid humanistiska fakulteten.

Kopior av de individuella studieplanerna samt av de ändringar som görs i planerna skall minst en gång årligen översändas till fakultetsnämnden.

5.3 Kurser

Kursdelen omfattar 3 terminers heltidsstudier (90 högskolepoäng) för doktorsexamen och skall vara så utformad att tillämpliga delar av målen för utbildningen enligt avsnitt 2 ovan uppfylls. De obligatoriska kurserna omfattar 30 högskolepoäng varav minst 15 högskolepoäng i språkdidaktik. 60 högskolepoäng kurser utgör en valfri del. Kursernas innehåll och kursfordringar fastställs i den individuella studieplanen.

Varje kurs examineras via individuella uppgifter. Examination kan ske under kursens gång eller vid dess slut. Examinationen bör lämpligen ha formen av skriftliga uppgifter, "papers", som kräver självständigt arbete. Vid bedömning används något av betygen godkänd respektive underkänd. Om den studerande underkänts vid ordinarie examinationstillfälle, erbjuds ett ytterligare examinationsstillfälle.

För licentiatexamen krävs kurser omfattande 45 högskolepoäng. Obligatoriska kurser omfattar 22,5 högskolepoäng varav minst 7,5 högskolepoäng i språkdidaktik. Valfria kurser omfattar sålunda 22,5 högskolepoäng och väljs i samråd mellan doktorand, handledare och examinator för utbildning på forskarnivå.

5.4 Avhandling

Ämne för licentiatuppsatsen/doktorsavhandlingen väljs i samråd med handledarna tidigt under doktorandstudierna. En utgångspunkt vid samrådet kan vara den forskningsskiss som doktoranden avgett i samband med ansökan till utbildningen på forskarnivå.

Avhandlingen skall visa doktorandens förmåga att på ett vetenskapligt tillfredsställande sätt självständigt - inom eller utom ramen för ett lagarbete - lösa den valda forskningsuppgiften.

Avhandlingen skall utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som en sammanläggning av vetenskapliga uppsatser med en kort sammanfattning av dessa (sammanläggningsavhandling) som doktoranden har författat ensam eller gemensamt med annan person.

Undersökningen och de vunna resultaten skall presenteras i en framställning som kvalitetsmässigt skall ligga på en sådan nivå att avhandlingen (inklusive deluppsatserna i en sammanläggningsavhandling) bedöms uppfylla rimligt ställda krav för att antas i en vetenskaplig serie eller tidskrift av god kvalitet. Om undersökningen utförs inom ramen för ett lagarbete skall doktorandens insatser klart kunna särskiljas. I övrigt gäller följande krav för att avhandlingen skall kunna godkännas:

- att avhandlingen är ett resultat av ett självständigt forskningsarbete som väsentligt bidrar till kunskapsutvecklingen.
- att syfte, problemställning och vetenskaplig metod tydligt redovisas och motiveras,
- att metoden tillämpas korrekt,
- att forskningsläget presenteras så att tidigare genomförd forskning klart skiljs från doktorandens egna, i avhandlingen redovisade, bidrag till forskningen,
- att materialet presenteras och karaktäriseras och att det sätt på vilket materialet kan ha avgränsats redovisas och motiveras,
- att den vetenskapliga noggrannheten vad avser noter, käll- och litteraturförteckning, eventuella tabeller och diagram mm är god,
- att avhandlingen disponeras på ett logiskt sätt och att dispositionen är konsekvent genomförd,
- att avhandlingen är acceptabel ur språklig synpunkt samt
- att resultaten sammanfattas.

Avhandlingen skall skrivas på svenska, danska, norska eller engelska. Om doktoranden önskar att skriva avhandlingen på ett annat språk än dessa, bör en ansökan om detta inlämnas till institutionsstyrelsen, som, efter bifall, lämnar ansökan till fakultetsnämnden för beslut. Ansökan om att få skriva på annat språk än svenska, danska, norska eller engelska bör inlämnas inom ett år efter antagning. Avhandling som ej har skrivits på engelska skall innehålla en sammanfattning på detta språk och avhandling som har skrivits på annat språk än svenska ska innehålla en sammanfattning på svenska. Denna sammanfattning skall vara så utförlig att en läsare utan kunskaper i avhandlingsspråket skall få en klar uppfattning om avhandlingens syfte och huvudsakliga innehåll, den vetenskapliga metod som använts och de resultat som nåtts. Hänvisningar skall göras till avhandlingens olika kapitel. Doktorandens huvudhandledare ansvarar för att sammanfattningen får föreskrivet innehåll. Bedömning av sammanfattningen skall vid betygsättningen ingå i bedömningen av hela avhandlingen.

Till varje licentiatuppsats/doktorsavhandling skall fogas ett kortfattat engelskspråkigt referat ("abstract") omfattande högst 500 ord. Referatet skall

- ange avhandlingens titel, det språk avhandlingen är skriven på, författaren/författarna samt universitet och institution,
- återge innehållet i avhandlingen enligt dispositionen problem, metoder och resultat,
- förses med nyckelord och andra uppgifter av betydelse för litteratursökning i automatiserade informationssystem.

6 Handledning

Den som antagits som doktorand har rätt till handledning under sammanlagt den tid som kan anses behövas för den föreskrivna utbildningen om 240 högskolepoäng om inte humanistiska fakultetsnämnden beslutar annat med stöd av HF 6 kap 30§.

Minst två handledare skall utses för varje doktorand vid forskarstudiernas början och en av dessa skall utses till huvudhandledare. Minst en av handledarna ska ha genomgått handledareutbildning eller av fakultetsnämnden bedömts ha motsvarande kompetens. Handledare utses av institutionsstyrelsen vid Institutionen för språkdidaktik eller – om styrelsen så beslutar – av prefekten eller en för ändamålet inrättad särskild nämnd. Lämnas uppdraget till prefekten skall denna, innan beslut fattas, ha samrått med de lärare som tjänstgör som handledare inom utbildningen på forskarnivån i språkdidaktik.

En doktorand som begär det skall få byta handledare. Anhållan om byte av handledare skall ställas till institutionsstyrelsen eller, ifall styrelsen delegerat frågan, till prefekten.

Vad gäller omfattningen av handledningen kan den variera beroende på var i utbildningen doktoranden befinner sig. Humanistiska fakultetsnämnden har dock som schablon fastställt att minst 80 arbetstimmar per år och doktorand skall avsättas för handledning. Av dessa bör 30-40 timmar vara kontakttid. Såväl den tidsmässiga som den innehållsliga fördelningen mellan handledarna skall anges i den individuella studieplanen. I denna skall också antalet handledningsträffar per termin anges.

Nedan anges de krav som kan ställas på en väl fungerande handledning:

- Handledare och doktorand skall årligen stämma av vad som åstadkommits i relation till den individuella studieplanen, samt upprätta ett detaljerat program för det kommande årets studier.
- Handledaren skall se till att avgränsningen av avhandlingsämnet sker på sådant sätt att studierna kan slutföras inom den uppställda normalstudietiden.
- Doktoranden skall bedriva sina studier med den aktivitetsgrad som fastställts i den individuella studieplanen och ta kontakt med sina handledare vid eventuella problem.
- Angående individuell studieplan för varje doktorand se ovan under avsnitt 5.2.

7 Kunskapsprov: kurser och disputation

Kunskapsprov och avhandling skall bedömas med något av betygen Godkänd och Underkänd.

7.1 Kurser

Examinator på kunskapsprov inom utbildning på forskarnivån i språkdidaktik skall vara en av institutionsstyrelsen särskilt utsedd lärare.

En doktorand som vid en annan högskola i landet genomgått en del av utbildning på forskarnivå i språkdidaktik med godkänt resultat har rätt att tillgodoräkna sig detta även i utbildning på forskarnivå i språkdidaktik vid Stockholms universitet. En doktorand får också tillgodoräkna sig utbildning vid en utländsk läroanstalt. Även annan utbildning

liksom kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet får tillgodoräknas om de är av sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak motsvarar den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas. Prövning huruvida en tidigare utbildning skall kunna tillgodoräknas ankommer på examinator.

7.2 Disputation

Doktorsavhandlingen skall granskas och försvaras vid en offentlig disputation. Disputationen ska följa de regler som gäller vid Humanistiska fakulteten.

8 Kunskapsprov: kurser och licentiatuppsats

Kunskapsprov och licentiatuppsats skall bedömas med något av betygen Godkänd och Underkänd.

8.1 Kurser

Examinator på kunskapsprov inom utbildning på forskarnivån i språkdidaktik skall vara en av institutionsstyrelsen särskilt utsedd lärare.

En doktorand som vid en annan högskola i landet genomgått en del av utbildning på forskarnivå i språkdidaktik med godkänt resultat har rätt att tillgodoräkna sig detta även i utbildning på forskarnivå i språkdidaktik vid Stockholms universitet. En doktorand får också tillgodoräkna sig utbildning vid en utländsk läroanstalt. Även annan utbildning liksom kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet får tillgodoräknas om de är av sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak motsvarar den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas. Prövning huruvida en tidigare utbildning skall kunna tillgodoräknas ankommer på examinator.

8.2. Licentiatuppsats

Licentiatuppsatsen skall granskas och försvaras vid ett offentligt seminarium. Seminariet ska följa de regler som gäller vid Humanistiska fakulteten. Beslut om seminariernas närmare utformning fattas av prefekten.